

Veckans växt v. 17 2006

Trädgårdsböna *Phaseolus vulgaris* L.

Vem skulle inte vilja stoppa ned handen i en säck fylld med vackra bönor? Känna deras släta former och förundras över mångfalden av färger och mönster.

Det vi kallar trädgårdsböna har sitt ursprung i Syd- och Mellanamerika. Arkeologiska utgrävningar har visat att trädgårdsbönan odlades redan för mer än 7 500 år sedan, och är alltså en av våra allra äldsta kulturväxter. Till Europa kom växten först i tidigt 1500-tal via handelsvägarna från Afrika, och Skandinavien nådde den i slutet av 1600- eller början av 1700-talet.

I Sverige har vi länge odlat en lågvuxen variant av trädgårdsbönan som kallas var *nanus*. Den svenska odlingen av bruna bönor - som har varit så karakteristisk för Öland - nådde sin höjdpunkt på ca 3 000 ha i slutet av 1950-talet. Idag är odlingen nere i ca 900 ha och har under senare år överlevt tack vare EU-stöd.

Sorten '*Stella*' som togs fram av Weibulls redan 1927 finns faktiskt fortfarande i odling!

Text och foto: Programmet för odlad mångfald, Pom